

Evaluatie BOR;

Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raad

Nr. BRIEF VAN HET PRESIDIUM

Aan de Leden

Den Haag, 20 januari 2016

Het Presidium heeft bij brief van 14 december 2015 een schriftelijke evaluatie ontvangen van het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven over de door het Presidium aan het BOR gevraagde evaluatie van het experiment plenair terugblikdebat Europese Raad. (bijgevoegd).

De conclusie luidt als volgt.

Het resultaat van het onderzoek wijst uit dat het plenair terugblikdebat geen meerwaarde heeft ten opzichte van de reeds bestaande mogelijkheid van een regulier debat om terug te kijken op de Europese Raad. De commissie adviseert het Presidium de Kamer voor te stellen te besluiten om deze debatvorm niet apart op te nemen in het Reglement van Orde.

Het Presidium heeft de evaluatie besproken in haar vergadering van 20 januari 2016.

Het Presidium legt de resultaten van de evaluatie aan de Kamer voor met het voorstel om te besluiten deze debatvorm niet apart op te nemen in het Reglement van Orde.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
K. Arib

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
Mr. R. G.K. Voss

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

INTERN GEBRUIK

Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven

aan Het Presidium

datum 14 december 2015

onderwerp Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

te betrekken bij Presidiumvergadering

nummer 15-BOR-N-167

Inleiding

Op advies van de commissie voor de Werkwijze heeft het presidium aan de Tweede Kamer voorgesteld tot aan het zomerreces 2015 een experiment plenair terugblikdebat Europese Raden te houden. Op 12 februari 2015 heeft de Kamer overeenkomstig dit voorstel besloten.¹ Doel van het experiment was om na afloop van een Europese Raad in een plenair debat terug te kijken op de resultaten van die Europese Raad en de mogelijke gevolgen van de genomen besluiten voor het nationale beleid. Bij het plenair terugblikdebat kunnen de minister-president en minister van Buitenlandse Zaken verantwoording afleggen over de resultaten van de top en specifiek over hun inzet. De Tweede Kamer kan laten zien dat zij Europese aangelegenheden zeer serieus neemt. Belangrijke randvoorwaarde is dat de plenaire vergadering niet extra mag worden belast. Er zijn aparte regels afgesproken voor de vorm van het plenaire terugblikdebat.² Het Presidium heeft bepaald dat het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven (BOR) het experiment zal evalueren. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie zal worden gezien of er aanleiding is deze debatvorm een plaats te geven in het Reglement van Orde (RvO). In deze notitie leest u de resultaten van het onderzoek van het BOR.

Conclusie

Het BOR heeft geen betrouwbare evaluatie kunnen doen, omdat er in de experimentperiode slechts één plenair terugblikdebat heeft plaatsgevonden en de respons op de uitgezette vragenlijst bij betrokken Kamerleden erg laag was (11%, d.w.z. 2 van de 19). Op basis van de twee reacties die zijn ontvangen luidt de conclusie dat het plenair terugblikdebat geen meerwaarde heeft ten opzichte van de reeds bestaande mogelijkheid voor een regulier debat om terug te kijken op de Europese Raad. Aparte opname in het RvO lijkt daarmee overbodig.

¹ Stemmingen 12 februari 2015, zie [Parlis](#)

² [Kamerstuk II 2014/15, 34 152 nr. 1](#)

datum 14 december 2015
betreft Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

Nadere toelichting

1 Verantwoording evaluatieonderzoek

Het BOR is allereerst nagegaan welke terugblikdebatten op basis van de daarvoor geldende regels³ hebben plaatsgevonden in de periode februari-juli 2015 en welke leden daarbij betrokken waren. Deze feiten staan in paragraaf 2.

Op basis daarvan heeft het BOR een beknopt appreciatie-onderzoek gehouden onder de deelnemers⁴ aan de drie debatten⁵ over de Europese Raad, die zijn gehouden in de experimentperiode. Deze deelnemers hebben per email een vragenlijst met vier vragen ontvangen. In de bijlage is de vragenlijst opgenomen.

Er is aan 19 Kamerleden gevraagd om de vragenlijst in te vullen. Slechts twee leden hebben de vragenlijst ingevuld (11%). De resultaten daarvan staan in paragraaf 3. Er is eenmaal een rappel verstuurd, met het verzoek de vragenlijst alsnog in te vullen. Hierop hebben twee Kamerleden laten weten de vragenlijst niet te kunnen invullen wegens drukke agenda. De overige 15 Leden hebben niet gereageerd.

Het BOR heeft geen betrouwbare evaluatie kunnen doen, omdat er in de experimentperiode slechts één plenair terugblikdebat heeft plaatsgevonden en de respons op de uitgezette vragenlijst bij betrokken Kamerleden erg laag was. De resultaten moeten dan ook in dat licht gelezen worden.

2 De feiten op een rij

Er heeft in de periode februari-juli 2015 één plenair terugblikdebat over de Europese Raad plaatsgevonden op 24 maart 2015, zie tabel hieronder.

³ [Kamerstuk II 2014/15, 34 152 nr. 1](#)

⁴ Voor de namen van deze deelnemers zie de tabel in paragraaf 1 van deze notitie.

⁵ Deze drie debatten bestaan uit één plenair terugblikdebat en twee gewone plenaire debatten over de Europese Raad.

datum 14 december 2015
betreft Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

Europese Raad	Verzoek RVW	soort debat	Datum (terugblik) debat	tijdsduur	sprekers	bewindspersonen	aantal moties
Informele Europese Raad 12 en 13 febr 2015 over steunmaatregelen aan Griekenland	Verzoek om agendapunt over de parlementaire betrokkenheid bij de besluitvorming over een eventuele verlenging van het steunpakket aan Griekenland toe te voegen aan het debat naar aanleiding van de Europese Top van 12 en 13 februari 2015 alsmede het verzoek om de minister van Financiën uit te nodigen bij dit debat	Gewoon debat over de Europese Raad van 12 en 13 februari 2015 en de steunmaatregelen aan Griekenland.	25-2-2015	19.30 - 22.06	W. Koolmees, D66 4 min H. van Bommel, SP 4 min J.F. Klaver, GroenLinks 4 min C.J. Schouten, ChristenUnie 4 min S. van Haersma Buma, CDA 4 min M.G.J. Harbers, VVD 4 min H. Nijboer, PvdA 4 min E. Dijkgraaf, SP 4 min A.P.C. van Dijk, PVV 4 min L. Bontes, GrBvK 2 min	M. Rutte, minister-president J.R.V.A. Dijssebloem, minister van Financiën	4
Europese Raad 19 en 20 maart 2015		Eerste maal terugblikdebat	24-3-2015	16.00 - 19.00	A. Pechtold, D66 4 min J.F. Klaver, GroenLinks 4 min S. van Haersma Buma, CDA 4 min G.J.M. Segers, ChristenUnie 4 min S.R. Fritsma, PVV 4 min M.E. Maij, PvdA 4 min L. Bontes, GrBvK 2 min R. Bisschop, SP 4 min B. van 't Wout, VVD 4 min H. van Bommel, SP 4 min	M. Rutte, minister-president	4
Europese Raad d.d. 25 en 26 juni 2015	30 juni 2015 verzoek bij Regeling van Werkzaamheden om het geplande terugdebat om te zetten in een volwaardig debat, met de mogelijkheid en ruimte om in te gaan op de actuele situatie in Griekenland.	Het aanvankelijk geplande terugblikdebat is omgezet in een gewoon debat	30-6-2015	17.00 - 19.48	A. Pechtold, D66 4 min G.J.M. Segers, ChristenUnie 4 min A.P.C. van Dijk, PVV 4 min L. Bontes, GrBvK 2 min A.Z. Merckies, SP 4 min J.F. Klaver, GroenLinks 4 min M.L. Thieme, PvdD 4 min P.H. Omtzigt, CDA 4 min M.G.J. Harbers, VVD 4 min R. Bisschop, SP 4 min M.E. Maij, PvdA 4 min	M. Rutte, minister-president	5

Het geplande parlementaire terugblikdebat op 30 juni 2015 is op verzoek van het lid Klaver, omgezet in een 'volwaardig' plenair debat.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Voorzitter. Ik heb een kort en simpel verzoek. Ik wil graag dat het terugblikdebat op de Europese top, dat voor vandaag gepland is, een volwaardig debat wordt, zodat we de mogelijkheid en de ruimte hebben om in te gaan op de actuele situatie in Griekenland. Dat debat mag van mij met alleen de premier worden gehouden, maar mochten de collega's er behoefte aan hebben om dit onderwerp ook met de minister van Financiën te bespreken, dan vind ik dat prima.

De **voorzitter**:

De heer Klaver verzoekt om steun om het terugblikdebat om te zetten in een gewoon debat.

Bron: [Regeling van Werkzaamheden 30 juni 2015](#)

datum 14 december 2015
betreft Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

Deelnemers* aan de plenaire debatten over de Europese Raad in de experimentperiode 12 februari 2015 t/m 9 juli 2015				
	25-2-2015 gewoon plenair debat	24-3-2015 plenair terugblikdebat	30-6-2015 gewoon plenair debat	aantal keren deelgenomen
R. Bisschop, SGP		x	x	2
H. van Bommel, SP	x	x		2
L. Bontes, GrBvK	x	x	x	3
A.P.C. van Dijck, PVV	x		x	2
E. Dijkgraaf, SGP	x			1
S.R. Fritsma, PVV		x		1
S. van Haersma Buma, CDA	x	x		2
M.G.J. Harbers, VVD	x		x	2
J.F. Klaver, GroenLinks	x	x	x	3
W. Koolmees, D66	x			1
M.E. Maij, PvdA		x	x	2
A.Z. Merkies, SP			x	1
H. Nijboer, PvdA	x			1
P.H. Omtzigt, CDA			x	1
A. Pechtold, D66		x	x	2
C.J. Schouten, ChristenUnie	x			1
G.J.M. Segers, ChristenUnie		x	x	2
M.L. Thieme, PvdD			x	1
B. van 't Wout, VVD		x		1

* Bron: Handelingen Tweede Kamer

Conclusie

Tien Kamerleden hebben bij het (enige) terugblikdebat op 24 maart 2015 het woord gevoerd. Zes van hen hebben ook het woord gevoerd bij een gewoon debat over de Europese Raad in de experimentperiode.

Twee van deze zes Tweede Kamerleden hebben zowel het woord gevoerd bij het enige terugblikdebat op 24 maart 2015, als ook bij de beide gewone debatten over de Europese Raad die in de experimentperiode hebben plaatsgevonden.

3 Het schriftelijk appreciatieonderzoek

Antwoorden op schriftelijke vragen appreciatieonderzoek

Appreciatie plenair terugblikdebat:

“De opzet van het debat was goed, maar het verslag aan het begin overlapt met het verslag dat de Kamer per brief al ontvangt. Ik zie geen noodzaak om standaard een terugblikdebat in te plannen. Het lijkt mij goed om naar aanleiding van het

Deze notitie is uitsluitend bestemd voor intern gebruik door de leden.

datum 14 december 2015
betreft Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

verslag dat de regering naar de Kamer stuurt per Raad te inventariseren of een debat gewenst is."

Geen meerwaarde ten opzichte van regulier debat:

"De Kamer heeft altijd al de mogelijkheid om een regulier debat naar aanleiding van de Europese Raad aan te vragen indien daar behoefte aan is. Als het echt belangrijk is, zie de editie van februari over Griekenland, komt er toch wel een (normaal) plenair debat. Daarnaast stuurt de regering na elke Raad een brief met de uitkomsten. Daarmee heeft de Kamer mijns inziens genoeg instrumenten om effectief haar werk te kunnen doen."

"Nee, het verslag dat per brief aan de Kamer wordt toegezonden volstaat. Of er naar aanleiding van dat verslag een debat wordt georganiseerd kan per Raad worden besloten."

Wel/geen positieve ervaringen:

"Het Kabinet heeft de Kamer vaak al geïnformeerd, middels brief of op andere wijze, voordat het debat plaatsvindt. De verklaring biedt daarmee weinig toegevoegde waarde bovenop een 'regulier' debat."

"Het standaard inplannen van dit debat is overbodig."

Plenair terugblikdebat opnemen in het Reglement van orde (RvO)

"Ik denk dat een standaard debat niet nodig zal zijn. Opname in de RvO is daarmee overbodig"

"Het is naar mijn mening niet noodzakelijk om standaard na elke Europese Raad een terugblikdebat te organiseren. Het lijkt mij goed om naar aanleiding van het verslag dat de regering naar de Kamer stuurt per Raad te inventariseren of een debat gewenst is."

Conclusie

Op basis van de twee reacties die zijn ontvangen luidt de conclusie dat het plenair terugblikdebat geen meerwaarde heeft ten opzichte van de reeds bestaande mogelijkheid voor een regulier debat om terug te kijken op de Europese Raad. Aparte opname in het RvO lijkt daarmee overbodig.

Bijlage vragenlijst

1. Hoe apprecieert u het plenaire terugblikdebat over de Europese Raad dat plaatsvond op 24 maart jl. en waar u het woord heeft gevoerd?

(indien u op 24 maart 2015 het woord niet hebt gevoerd kunt u dat hieronder aangeven en verder gaan met vraag 2)

2. Heeft het plenaire terugblikdebat voor u meerwaarde, vergeleken met een regulier plenair debat over de Europese Raad?

- Ja
 Nee

(graag het juiste antwoord aanvinken)

Zo ja, waarom?

Zo nee, waarom niet?

(graag een korte toelichting)

3. Hoe apprecieert u de regels die gelden voor een plenair terugblikdebat, zie kadertekst hieronder?

Voorafgaand aan het [plenaire terugblikdebat op 24 maart 2015](#) heeft de Voorzitter een korte instructie gegeven over de vorm waarin het plenaire terugblikdebat wordt gehouden:

Voordat we beginnen, geef ik nog even een korte instructie, want het is voor het eerst dat we een debat in deze stijl doen. De Kamer heeft op 12 februari besloten om een experiment te houden en vandaag is het voor het eerst dat we dat doen. Het terugblikdebat heeft de volgende vorm. De minister-president legt zo dadelijk hier, in de plenaire zaal, een verklaring af over de uitkomsten van de Europese top en de resultaten van de Nederlandse kabinetsinzet. Er is voor de woordvoerders geen mogelijkheid om tijdens die verklaring te interrumperen. Na afloop van de verklaring heeft iedereen die zich heeft ingeschreven voor dit debat, maximaal twee keer de mogelijkheid om een vraag te stellen: een vraag met een vervolgvraag of twee afzonderlijke vragen, dat maakt niet uit. Ten slotte krijgt de Kamer een gewone termijn met een spreektijd van vier minuten per fractie, waarbij de woordvoerders met elkaar in debat kunnen gaan en moties kunnen indienen. Vervolgens krijgt de regering nog een termijn om daarop te reageren.

datum 14 december 2015
betreft Evaluatie experiment plenair terugblikdebat Europese Raden

Antwoord:

- Positieve ervaring met deze regels
 - Geen positieve ervaringen met deze regels
- (graag het juiste antwoord aanvinken)*

Kunt u uw antwoord hieronder kort toelichten.

4. Vindt u dat het plenair terugblik debat over de Europese Raad apart moet worden opgenomen als instrument in het Reglement van Orde van de Tweede Kamer?

- Ja
- Nee

(graag het juiste antwoord aanvinken)

Kunt u uw antwoord hieronder kort toelichten.

0-0-0-0-0-0-0-0

Vergaderjaar 2014–2015

34 152

Experiment debat Europese Raad

Nr. 1

BRIEF VAN HET PRESIDIUM

Aan de Leden

Den Haag, 11 februari 2015

Op advies van de commissie voor de Werkwijze legt het presidium hierbij een voorstel aan u voor om bij de Europese Raden een experiment te doen met een plenair terugblikdebat. Dit terugblikdebat ziet er als volgt uit:

- De Minister-President legt in de plenaire zaal een verklaring af over de uitkomsten van de Europese Raad en de resultaten van de Nederlandse kabinetsinzet, zonder de mogelijkheid voor de Leden om te interrumperen.
- Hierna krijgen de fracties de gelegenheid om via de interruptiemicrofoon een beperkt aantal vragen te stellen over deze verklaring.
- Ten slotte krijgen Kamer en regering één (korte) termijn waarbij voor de Kamer ook ruimte is om moties in te dienen.

Het experiment zal duren tot het zomerreces 2015. Daarna zal het experiment worden geëvalueerd door het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven. Daarbij kan gezien worden of er aanleiding is deze debatvorm een plaats te geven in het Reglement van Orde.

Het presidium stelt u voor om in te stemmen met dit experiment.

Aangezien de vorm van dit experiment afwijkt van het Reglement van Orde kan dit experiment alleen doorgang vinden indien geen der leden zich hiertegen verzet.

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
A. van Miltenburg

De Griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,
J.E. Biesheuvel-Vermeijden

Aan het presidium

Den Haag, 13 juni 2014

De commissie voor de Werkwijze heeft in haar vergadering van 11 juni 2014 de evaluatie van plenaire nabesprekingen van Europese Raden besproken zoals uitgevoerd door het BOR en toegezonden door de vaste commissie voor Europese Zaken.

De vaste commissie voor Europese Zaken heeft in het begeleidend schrijven bij de evaluatie geadviseerd om standaard in de week na een Europese Raad een plenair debat in te plannen, waarbij de mogelijkheid wordt geboden om het debat te annuleren indien de agenda van de betreffende top daar aanleiding toe geeft. Voorts heeft zij geadviseerd de modaliteit van het verkorte plenaire debat opnieuw in overweging te nemen.

De commissie voor de Werkwijze geeft het presidium in overweging de Kamer voor te stellen om, in afwijking van het Reglement van Orde, een pilot met een afwijkende debatvorm te hanteren bij de Europese Raden die plaatsvinden voor het zomerreces 2015. Doel van deze pilot is te bezien of deze debatvorm een bijdrage levert aan het verminderen van de druk op de plenaire agenda, terwijl toch aan de wens voor een plenair terugblikdebat tegemoet wordt gekomen.

Een terugblikdebat in deze vorm zou er dan als volgt uit kunnen zien:

- De Minister-President legt in de plenaire zaal een verklaring af over de uitkomsten van de Europese Raad en de resultaten van de Nederlandse kabinetsinzet, zonder de mogelijkheid te interrumperen.
- Hierna krijgen de fracties de gelegenheid om via de interruptiemicrofoon een beperkt aantal vragen te stellen over deze verklaring.
- Ten slotte krijgen Kamer en regering één (korte) termijn waarbij er voor de Kamer ook ruimte is om moties in te dienen.

De commissie voor de Werkwijze stelt voor deze pilot in ieder geval na de laatste Europese Raad voor het zomerreces 2015 te stoppen en te laten evalueren door het BOR. Daarna kan bezien worden of er aanleiding is deze debatvorm een plaats te geven in het Reglement van Orde.

Gelet op het feit dat de pilot afwijkt van het RvO in die zin dat een debat normaliter in twee termijnen wordt gevoerd (art. 63 RvO), kan deze pilot alleen doorgang vinden indien geen der leden zich hiertegen verzet.

De voorzitter van de commissie voor de Werkwijze,
A. van Miltenburg

De griffier van de commissie voor de Werkwijze,
P.T.M. van Doorn